

Lessen uit de krant

*Bout Nynke [eindred.]: **Lessen uit de krant 1. Nederlands.**
Amsterdam: De Volkskrant, 1991 (4e druk), 83 p.*

In het voorjaar van 1989 schreef de Volkskrant een eerste wedstrijd uit in het maken van lessenreeksen met de krant. Het resultaat werd gebundeld in **Lessen uit de krant 1** voor het vak Nederlands. Het bundeltje bevat drie bekroonde lessenreeksen die bestemd zijn voor verschillende jaren van het voortgezet (secundair) onderwijs. Ze zijn alle drie van de hand van studenten Nederlands aan de Rijksuniversiteit van Utrecht.

Een eerste reeks van Lili Koper kreeg als titel 'De krant is niet van gisteren' en is bestemd voor de derde klas VWO. Over de lesdoelen zegt ze zelf: "In de komende zes lessen ontdekken de leerlingen dat de krant invloed heeft in hun dagelijkse leven. Ze leren dat de verschillende kranten niet allemaal hetzelfde nieuws brengen en niet allemaal op dezelfde manier. Ze leren zelf nieuws selecteren en dat nieuws zelf te bewerken. Ze denken na over censuur en persvrijheid, ze leren zich een mening vor-

men. Op die manier leren de leerlingen kritisch na te denken over wat ze lezen." Om die doelen te bereiken bouwt ze dus zes lessen uit waarin vooral de activiteiten van de leerlingen centraal staan.

Les 1. De leerlingen leren door kranten van verschillende signatuur te vergelijken dat iedere krant een andere 'kleur' heeft.

Les 2. De leerlingen maken een voorpagina waarvoor ze zelf het nieuws selecteren.

Les 3. Ze gaan nieuws selecteren en kleuren door een artikel te schrijven naar aanleiding van een telexbericht.

Les 4. Ze krijgen inzicht in de opbouw van een artikel aan de hand van een concreet kranteartikel, waarna ze zelf een overzicht-artikel schrijven van verzamelde kranteknip-sels.

Les 5. Ze denken na en praten over censuur en beroepsethiek van een journalist of een persfotograaf tijdens een klasgesprek.

Les 6. Hier krijgen de leerlingen een kijkje achter de schermen door een gesprek met

een journalist of PR-functionaris van een krant.

Een aantal elementen van de lessenreeks zijn terug te vinden in andere reeds bestaande handboeken, maar de grote verdienste van de lessenreeks is dat alles is uitgewerkt tot een coherent geheel met veel afwisseling van werkvormen. Vooral de activiteiten van de leerlingen staan centraal. Dat zal er zeker voor zorgen dat deze zes lessen voor de leerlingen kunnen uitgroeien tot een boeiend onderwerp.

De tweede lessenreeks 'De krant en de brugklas' werd samengesteld door Mariëlle Osté en Bene Aarts. De lessen zijn bestemd voor de brugklas HAVO/VWO. Ook deze reeks bestaat uit zes lessen en heeft als doel de leerlingen een genuanceerd beeld van het verschijnsel krant te bezorgen. Ze zullen vooral leren van hun eigen ervaringen met de krant. Alle activiteiten zullen uiteindelijk resulteren in het zelf maken van een krant.

Les 1. De leerlingen maken kennis met de verschillende soorten tekst in een krant: informatief, activerend en overtuigend.

Les 2. Ze leren hoe een informatieve tekst is opgebouwd, ze kunnen hem herkennen en ze kunnen zelf zo'n tekst schrijven.

Les 3. Ze leren wat de functie is van foto's, kop en lead in de krant. Verder leren ze ook hoe een foto-onderschrift eruit ziet en dat alles passen ze toe op hun eigen artikel.

Les 4. De leerlingen leren eerst en vooral een activerende tekst schrijven en verder ook waar je moet op letten bij de opmaak van een krant.

Les 5. De leerlingen ondervinden wat de moeilijkheden zijn bij de opmaak van evenwichtige pagina's. Ze kunnen de bevindingen van de vorige les toepassen.

Les 6. Ten slotte leren de leerlingen een krant beoordelen aan de hand van de opmaak.

Deze lessenreeks bevat in vergelijking met de vorige veel meer theoretische inhoud die nadien moet toegepast worden. Soms lijkt het ook allemaal wat veel om in één lesuur

te verwezenlijken. Langs de andere kant biedt deze lessenreeks voldoende materiaal om de leerlingen een prettig, gevarieerd en zinvol geheel aan te bieden.

Ten slotte is er de lessenreeks van Marjon Guljé-Roos: 'Krantepagina's met een speciaal onderwerp', bestemd voor de tweede klas VWO. De bedoeling van deze lessenreeks is dat de leerlingen uiteindelijk zelf een krantepagina gaan maken, gewijd aan een speciaal onderwerp zoals sport, kunst, natuur enz. In negen lessen leren ze allerlei soorten artikels en advertenties schrijven en daarvan een pagina samenstellen.

Les 1. De leerlingen denken na over wat nieuws is, het nut van de krant en hoe je de krant leest. Uiteindelijk ontdekken ze welke 'speciale' pagina's er zijn en wat erop staat.

Les 2. Ze leren dat er een verschil is tussen artikels die alleen informatie geven en artikels die commentaar geven op het nieuws.

Les 3. Ze leren hoe een journalist aan informatie komt voor zijn artikels.

Les 4. Ze leren wat van belang is voor een goede kop.

Les 5. De leerlingen schrijven een informatief artikel aan de hand van de gegevens uit de vorige lessen.

Les 6. Ze leren hoe een pagina wordt opgemaakt.

Les 7 en les 8. De leerlingen maken zelf een krantepagina.

Les 9. Ze evalueren zelf de pagina's die gemaakt zijn.

Deze lessenreeks loopt van theoretisch naar praktisch, van individueel werk naar werken in teamverband. Het theoretische gedeelte komt uit 'De Volkskrant, een beeld van een krant'. De leraar speelt geleidelijk een steeds minder actieve rol die wordt overgenomen door de leerlingen zelf.

Elke lessenreeks is zeer praktisch uitgewerkt met lesdoelen, hulpmiddelen, lesverloop, huiswerk en tips, zodat alles onmiddellijk kan overgenomen worden. Al bij al is

deze bundeling van de drie bekroonde lessenreeksen een geheel dat genoeg boeiend, uitdagend en vooral activerend materiaal bevat voor iedereen die eens iets anders wil doen dan gewoon uit een saai schoolboek werken.

Luc Wijns
Berkhoevelaan 60
2570 Duffel

Noten

1. In deze reeks verscheen ook een bundeling lessenreeksen voor 'Geschiedenis/Maatschappijleer' en 'Aardrijkskunde'.

2. *VWO (Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs)* is de hoogste vorm van voortgezet onderwijs die toegang geeft tot de universiteit.

3. *De brugklas HAVO/VWO* is een overgangsjaar tussen de basisschool en het Hoger Algemeen Vormend Onderwijs of het Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs. HAVO en VWO zijn de twee hoogste vormen van secundair onderwijs.

4. *Han van Gessel: De Volkskrant, een beeld van een dagblad.* Amsterdam: De Volkskrant, 1990, fl.20.

Studies in leerplanontwikkeling

*Sjef Klinkenberg & Jacques de Vroomen [eindred.]:
Tussen Apollo en Hermes. Hoofdstukken uit de geschiedenis van
moedertaalonderwijs in en buiten Nederland.
Enschede: SLO, 1988, 288 p.*

*Bart van der Leeuw, Helge Bonset m.m.v. Jan Sturm:
Vernieuwing in het moedertaalonderwijs.
Een vergelijking van zeven case-studies in het perspectief van
leerplanontwikkeling. Enschede: SLO, 1990, 206 p.*

De reeks *Studies in leerplanontwikkeling* is een uitgave van de Stafafdeling Ontwikkeling van het Nederlandse Instituut voor Leerplanontwikkeling (SLO). Dergelijke *Studies* "bevatten beschrijvingen van en reflecties op verricht ontwikkelwerk, (literatuur) onderzoek ten dienste van leerplanontwikkeling en implementatie in relatie tot leerplanontwikkeling. Door de publikatie ervan

tracht de SLO bij te dragen aan de theorievorming over leerplanontwikkeling." (achterflap **Vernieuwing in het moedertaalonderwijs**.)

Meteen is hiermee de doelgroep van dergelijke *Studies* aangegeven, namelijk al wie op een of andere manier betrokken is bij de leerplanontwikkeling. In Vlaanderen zullen leerplanontwikkelaars, onderwijsonderzoek-